

Til Finansdepartementet
v/ekspedisjonssjef Geir Åvitsland og avdelingsdirektør Alexander Behringer
Sendt per epost til: postmottak@fin.dep.no

Finansdep ref. 13/2146

Vår ref. 2001/123

Dato: 18. februar 2014

Forskrift om land for land rapportering. Behov for avklaringer og presiseringer

Kortfattet beskrivelse av situasjonen:

PWYP Norge registrerer at forskriften om land for land rapportering nå er offisiell og lagt ut på departementets hjemmesider¹.

PWYP Norge har fulgt prosessen over flere år. Vi er svært opptatt av at loven skal virke og at den skal bli så konkret, formålstjenlig, effektiv, enkel og rimelig som mulig.

Det framgår av samtlige rapporter PWYP Norge har gitt ut at vi også er opptatt av hvordan man kan unngå at selskaper ubemerket kan flytte ubeskattede inntekter over landegrensene.

PWYP Norge har derfor bidratt inn i denne prosessen over flere år med politikkforslag om [utvidet land-for-land rapportering, underlagsdokumentasjon i flere rapporter, avklaringer, presiseringer av terminologi](#) og deltatt i offentlig debatt.

Når forskriften nå er lagt fram av Finansdepartementet ser vi fire svakheter i formuleringen av forskriften som kan legge til rette for omgåelser fra selskapene. Resultatet kan da bli en ineffektiv og utilstrekkelig lovgivning.

Vi ber derfor Finansdepartementet om følgende avklaringer:

Avklaring 1:

Slik vi leser forskriftenes §3, mener vi at den ikke er tilstrekkelig, og at på de områdene der den er tilstrekkelig så gis det unødvendig rom for vilkårlige tolkninger. Vi sikter da til utdraget: "... rapporten også inneholde opplysninger om foretakets investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum, kjøp av varer og tjenester fordelt på de enkelte land hvor

¹ http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/lover_regler/forskrifter/2013/forskrift-om-land-for-land-rapportering.html?id=748525

foretaket driver virksomhet innen utvinningsindustrien..."

Uttrykket «kjøp av varer og tjenester» viser at Finansdepartementet har videreført en mangel ved lovteksten som PWYP Norge lenge har påpekt. Lovteksten legger ikke opp til at fullstendige kostnader skal rapporteres, kun kjøp av varer og tjenester. Dermed inkluderer teksten IKKE den hele konteksten som skatter må tolkes opp mot. PWYP Norge mener, dersom Finansdepartementet er opptatt av å få belyst kjøp av varer og tjenester spesielt, at departementet endrer teksten til «... produksjonsvolum, kostnader, med underspesifisering av kjøp av varer og tjenester, fordelt på de enkelte land hvor foretaket driver virksomhet ...».

Dersom fullstendige kostnader ikke fremgår av land for land rapporteringen vil det se ut som om Finansdepartementet med åpen øyne innfører en ineffektiv forskrift hvor det ikke er mulig å se overskudd per land (inntekter minus kostnader).

Av teksten fremgår det også at rapporteringen skal omfatte «de enkelte land hvor foretaket driver virksomhet innen utvinningsindustrien». Det er usikkerhet knyttet til hva «driver virksomhet» faktisk betyr. Er det kun produsentlandene, eller er det alle landene som er med i inntekts- og kostnadskjeden knyttet til oppstrømsvirksomhet? PWYP Norge mener igjen at det legges opp til en fullstendig ineffektiv rapportering dersom det kun er produsentlandene som blir inkludert. ALLE land som er inkludert i den finansielle rapporteringen av oppstrømsresultater må bli tatt med i land-for land rapporteringen. Dette gjelder da altså alle land selskapene selv har definert som innenfor oppstrømsvirksomhet.

PWYP Norge ønsker derfor å be Finansdepartementet om svar på:

- 1) **Vil Finansdepartementet legge til rette for at både inntekter og kostnader kan leses ut av land-for-land rapporteringen? Hvis det ikke legges til rette for dette ber vi om at det blir fremlagt en begrunnelse for dette. Fra arbeidsgruppens side har vi ikke sett en slik begrunnelse.**
- 2) **Hvilken tolkning skal selskaper legge til grunn når det gjelder hvilke land som skal rapporteres fra? Gjelder rapporteringen produsentland eller oppstrømsland? I selskapene årsrapporter vil man rapportere oppstrømsvirksomhet basert på alle land med oppstrømsvirksomhet, ikke bare produsentland.**

Avklaring 2:

Slik vi leser forskriftenes §4 er vi tilnærmet tilfreds fordi forskriften synes å gjenspeile hensyn PWYP Norge har fremmet. Når vi skriver "tilnærmet" betyr dette at vi er tilfreds med at konteksten skattene betales innenfor, skal rapporteres i konsernregnskapet. Men, vi skriver tilnærmet fordi det ikke framgår spesifikt at konsernrapporteringen skal være i tråd med finansregnskapstall.

Summen av land-for-land rapporteringen må kunne knyttes til rapporterte finanstall for oppstrøms-virksomheten, dvs at også eliminerings (på aggregert nivå, ikke land-for-land) må inngå i rapporteringen.

Det ser ut til at konsernrapporteringen skal være i tråd med finansregnskapstall, men vi ber Finansdepartementet bekreftet at det medfører riktighet og at dette er den tolkningen selskaper skal legge til grunn når de rapporterer.

Dette vil være den mest effektive måten å kommunisere eventuelle avvik overfor alle de som setter sin lit til regnskapet; investorer, media, myndigheter og sivilsamfunn. Dersom vi ikke legger opp rapporteringen riktig fra starten av, blir det en håpløst stor oppgave å senere skape tillit til rapporteringen. Poenget med loven er naturligvis å finne ut hvor store skjevheter det er mellom eventuell overskuddsgenerering i de enkelte land sett i forhold til skattene som faktisk betales - ikke å se om selve LLR-rapporteringen i seg selv er riktig eller ikke.

Myndighetene må sørge for at vi får på plass et lovverk som gjør at vi kan ha tillit til at det som rapporteres fra selskapene, er tall som er troverdige.

Notetilknytningen til enkeltposter i regnskapet vil være som følger:

- (1) *Investeringer* --> notehenvvisning fra anleggsmidler i balansen eller ingen notehenvvisning på grunn av at det på denne regnskapslinjen allerede henvises til anleggsnote. Årets investeringer i anleggsnoten vil være lik sum investeringer per land i land-for-land noten.
- (2) *Produksjon* --> oppgis i note, men ingen notehenvvisning fra resultatregnskap eller balanse, eventuelt notehenvvisning fra (periodiserte) salgsinntekter (det forutsettes at det er solgt produksjon som rapporteres).
- (3) *Salgsinntekt* --> notehenvvisning fra (periodiserte) salgsinntekter.
- (4) *Kostnader* --> oppgis i note, men ingen notehenvvisning fra resultatregnskapet, eller notehenvvisning fra den enkelte regnskapslinje dersom kostnader brytes ned på regnskapslinjer (kjøp av varer og tjenester, lønn, andre drifts-kostnader, netto finanskostnader).
- (5) *Antall ansatte* --> oppgis i note men ingen notehenvvisning. Sum ansatte må stemme med antall ansatte som oppgis i styrets årsberetning.
- (6) *Betalbar skattegjeld 1/1* --> notehenvvisning.
- (7) *Årets betalbare skatt i resultatregnskapet* --> notehenvvisning.
- (8) *Betalbar skattegjeld 31/12* --> notehenvvisning.

Det er *koblingen til regnskapet* som er av helt avgjørende betydning for at betalte skatter skal ha troverdighet blant investorer, media, myndigheter og sivilsamfunn mv. Samtidig er dette den beste, billigste og enkleste måten å rapportere land-for-land på, selv for store selskaper.

PWYP Norge ønsker derfor å be Finansdepartementet besvare følgende spørsmål:

- 1. Hvilken tolkning skal selskaper legge til grunn når det gjelder konsernrapporteringen? Skal konsernrapporteringen land-for-land være i tråd med finansregnskapstall?**

Avklaring 3:

PWYP Norge er bekymret fordi Finansdepartementet i § 4 formulerer seg slik at det skal lages en "konsolidert oppstilling". Denne formuleringen er ikke tråd men at det skal være "presentert i note i årsregnskapet land for land", slik PWYP Norge ber om.

PWYP Norge mener at det mest hensiktsmessige er å innta land-for-land rapporteringens regnskapskontekst i sin helhet som note til årsregnskapet istedenfor å henvise til separat rapportering.

PWYP Norge ønsker derfor å be Finansdepartementet om svar på følgende spørsmål:

- 1. Betyr dette at (1) oppstrømselskaper må rapportere sine konserntall land-for-land eller betyr det (2) at det opprettes to konsernregnskap for oppstrømselskaper – ett konsernregnskap som går på den totale oppstrømsvirksomheten, og ett konsernregnskap som viser konsoliderte tall for land-for-land rapporten? Hvis tolkningen er den siste, så er det ikke en rapportering av all oppstrømsvirksomhet.**

Avklaring 4:

Det gis også **mulighet** for å unnta datterselskap og det gis tre omgåelsesmuligheter for at "Datterselskap kan utelates fra den konsoliderte oppstillingen".

I USA og EU gis det ikke unntak for selskaper, og det må stilles spørsmålstegn med hvorfor det gis slike muligheter innenfor den land-for-land rapporteringen som Finansdepartementet legger opp til.

PWYP Norge mener at **tallene må rapporteres for samtlige land, uten unntak, og summen av land og eliminerings må stemme overens med tall i det konsoliderte finansregnskapet.** Dersom datterselskapet er utelatt i konserntallene for oppstrømsvirksomheten, for eksempel på grunn av at selskapet er lagt i en separat selskapsrapportering på grunn av at virksomheten er tiltenkt solgt, så er det i orden at de også utelates fra land-for-land rapporteringen, men dersom de er medtatt i konserntallene, så må de også være med i land-for-land rapporteringen.

PWYP Norge ønsker derfor å be Finansdepartementet om svar på følgende spørsmål:

- 1. Kan Finansdepartementet sørge for at muligheten til unntak tas bort og at forskriften endres til å sørge for at alle de virksomheter som inngår i oppstrømsrapporteringen også blir rapportert land-for-land, i tråd med liknende lovgivning i andre land?**

Med vennlig hilsen,
Publish What You Pay Norge

Mona Thowsen,
Generalsekretær